

SHORT PAPER

Doktorantský workshop, 2019

City management (péče o fyzické prostředí malých a středních měst – město krátkých vzdáleností)

doktorant ing. arch. Petr Lešek, školitel prof. ing. arch. Karel Maier

Cíle výzkumu

Cílem výzkumu je zmapovat, jak přistupují malá a střední města (1000-50000 obyvatel) k rozvoji svého fyzického prostředí. Nakolik jsou jejich zástupci schopni a ochotni používat koncepční nástroje, nakolik je to smysluplné a jaké jsou v jednotlivých oblastech dobré příklady.

Pojmenování řešeného problému, respektive formulaci výzkumné otázky, event. pracovní hypotézy
Věnují se malá a střední města adekvátně péči o rozvoj svého fyzického prostředí? Používají k tomu strategické nástroje a pokud ano používají je adekvátně? Jak je tomu v okolních státech?

Prezentováno v roce 2018

Minulý rok jsem prezentoval rozdělení tématu péče o fyzické prostředí do 13 oblastí/nástrojů. Strategický plán, Územní plán, Správa městského majetku, Konkrétní projekty – témata a koncepce, Dotace, Výtvarné intervence, Regulace reklamy, Veřejné zakázky, Městský architekt, Zapojení občanů, Vzdělávání veřejnosti, Turismus, Kooperace. Ty jsem ustavil po několikaletém diskutování problému, přípravě textů pro Českou komoru architektů ke komunálním volbám 2014, krajským volbám 2016 a parlamentním volbám 2017. Představil jsem také vytipovaná města, která se dle mých vědomostí péčí o svoje prostředí věnují v ČR nadstandardně. Na základě rozhovorů s politiky a městskými architekty jsem jednotlivé oblasti zhodnotil jak z ideálního pohledu, tak z pohledu jednotlivých měst s důrazem na strategický plán a územní plán. Ze statistik ČSÚ a ČKA jsem určil počet obcí v ČR mezi 1.000 a 50.000 obyvateli a počet městských architektů. Obojí jsem prezentoval na mapě ČR.

Nově doplněno

Od posledního workshopu jsem aktualizoval text ke komunálním volbám v roce 2018 pro Českou komoru architektů. Provedl jsem též srovnání programů celostátních politických stran kandidujících v komunálních volbách z pohledu tématu péče o fyzické/kulturní prostředí. Podrobněji jsem se věnoval samotným městským architektům. Na základě rozhovorů s nimi jsem rozebral jejich pracovní agendu a přínos pro město, kterému se věnují. Z rozhovorů jsem také doplnil historii městského architekta v ČR. Zdá se, že vznikl v 60. letech minulého století nejprve v Praze a postupně ve velkých městech (nad 80.000 obyvatel). V malých se objevil až po roce 1989, nicméně po určité době došlo k stagnaci většiny městských architektů danou bráněním generační výměně a také jejich převážným omezením na urbanistická a územně plánovací témata. Problémem jsou také, díky malému počtu kvalitních městských architektů, prezentovatelné realizované výsledky. Ty se omezují v podstatě jen na Litomyšl, Chrudim, Dolní Břežany, Semily a Písek. Naštěstí je řada realizací aktuálně ve výstavbě.

Pozitivní příklady MA v ČR:

Litomyšl – délka působení MA, počet kvalitních realizací jako výsledek jeho působení, architektonické soutěže.

Chrudim – délka působení MA, proběhlé kvalitní střídání na postu, počet kvalitních realizací jako výsledek jeho působení, strategická rozvaha

Benešov – architektonické soutěže

Č. Krumlov – korekce územního, strategické územní studie

Děčín – komunikace s veřejností, zapojení v rámci kraje, architektonická soutěž, komunikace s DOSS

Heřmanův Městec – urbanistická koncepce města
Jičín – regulace reklamy pomocí regulačního plánu centra, architektonické soutěže, realizace rekonstrukce kina
Jablonec nad Orlicí – řešení městského detailu
Klatovy – architektonické soutěže, workshopy na důležitá místa ve městě
Kolín – architektonické soutěže
Líbeznice – architektonické soutěže vlastní projekty, realizace
M. Hradiště – koncepce veřejných prostorů, architektonické soutěže, korekce UP
Písek – architektonické soutěže, realizace
Rožnov pod Radhoštěm – architektonické soutěže
Řevnice – architektonická soutěž, články v místním tisku
Semily – architektonická soutěž, koordinace studie řeky ve městě, vlastní projekt
Středokluky – architektonická soutěž
Šlapanice u Brna – odborná podpora vedení města
Třebíč – architektonická soutěž
Žďár nad Sázavou – architektonická soutěž, městský krajinář

Doplňuji kontext. Jednak díky připomínkování Politiky architektury za Českou komoru architektů pro Ministerstvo pro místní rozvoj. Zde zejména poslední aktualizace německého ekvivalentu se věnuje malým městům a venkovu. Důležitou okolností je nové programovací období strukturálních fondů EU, kde je téma péče o kulturní prostředí vnímáno jako důležité v kontextu uchování kulturních hodnot a klimatické změny. Vyjádřením téhož je Davoská výzva a také konference ACE v Innsbrucku. Z ní se inspirativní jeví prezentace Henrika Stjernholma městského architekta dánského města Vejle (50.000 obyvatel), které má vlastní Komunální politiku architektury a inspirovalo k témuž většinu měst v Dánsku, a dále Josefa Mathise starostu obce Zwischenwasser (1.000 obyvatel) v rakouské zemi Vorarlbersko, který dokládá péči o prostředí obce nejen kvůli estetickým kvalitám, ale i jako sociální téma.

Další směr výzkumu

Stálým problémem tématu je jeho objektivizace. Co znamená kvalitní kulturní prostředí obce/Jak vypadá? Jak se dá měřit/hodnotit? Dá se pro měření použít ekonomický dopad/přínos – nejpobláznější měřicí nástroj naší doby? Jak se dají města v tématu porovnávat?

A pokud prokážeme rozdíly mezi městy dají se vysledovat dopady takového různého přístupu? Mění se například skladba obyvatel, vzdělanost, spokojenost, zdravotní stav?

Dá se také zjistit co je pro kvalitní prostředí podstatné? Stabilní vedení města? Městský architekt? Historické dědictví doplněné zájmem o ně?